

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 23Co/49/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8713204320
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 03. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Miloš Kolek
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8713204320.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Prešove, v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Miloša Koleka a členov senátu JUDr. Mariany Muránskej a JUDr. Daniely Babinovej v právnej veci žalobcu: mBank SPÓLKA AKCYJNA, so sídlom Senatorska 18, Warszawa, 00-950, Poľská republika, identifikačné číslo 001254524, podnikajúca na území Slovenskej republiky prostredníctvom organizačnej zložky mBank S.A., pobočka zahraničnej banky so sídlom organizačnej zložky, 811 09 Bratislava, Pribinova 10, IČO: 36 819 638, práv. zast. Bartošík Šváby s.r.o., so sídlom BBC V, block A, Plynárenská 7/A, Bratislava, proti žalovanému: M. G., naposledy bytom Y. XXX/XX, Z. N., štátne občianstvo Z. republika, toho času na neznámom mieste, zastúpený opatrovníkom JUDr. Jozefom Jaselským, vyšším súdnym úradníkom Okresného súdu N., o zaplatenie 3.291,12 eur s prísl., o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu A. č.k. 12C 112/2014-68 zo dňa 22.01.2015 takto

rozhodol:

Potvrdzuje rozsudok vo výroku o zamietnutí žaloby v prevyšujúcej časti a vo výroku o trovách konania.

Žalobca nemá právo na náhradu trov odvolacieho konania, žalovanému náhradu trov odvolacieho konania nepriznáva.

odôvodnenie:

Okresný súd A. rozsudkom č.k. 12C 112/2014-68 zaviazal žalovaného zaplatiť žalobcovi 3.152,39 eur spolu s úrokom z omeškania 9% ročne z uvedenej sumy od 01.01.2012 do zaplatenia a uhradiť mu trovy konania. Konanie o úroku z omeškania zo sumy 3.291,12 eur za obdobie od 29.05.2009 do 31.12.2011 zastavil, v prevyšujúcej časti žalobu zamietol. Rozhodnutie odôvodnil tým, že mal za preukázané, že návrh žalobcu je čiastočne dôvodným. Nie je sporné, že účastníci uzavreli zmluvu o úvere, ktorá je svojim charakterom spotrebiteľskou zmluvou. Zmluva nebola uzavretá ako zmluva s povoleným prečerpaním finančných prostriedkov na účte, ale ako zmluva o poskytnutí spotrebiteľského úveru za dohodnutých podmienok splatnosti, počtu a výšky splátok. Na jej základe žalovaný čerpal finančné prostriedky v celkovej výške 100.000 Sk. Listom zo dňa 04.10.2011 žalobca od zmluvy od odstúpil. Tým došlo k zrušeniu zmluvy od počiatku a právne vzťahy účastníkov je potrebné po odstúpení od zmluvy podriaďiť pod príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka, a teda pod ustanovenie § 457 a nasl. upravujúce bezdôvodné obohatenie. Súd odkázal na ustanovenie § 52 a § 54 OZ. Ustanovenie Obchodného zákonníka § 506 upravujú povinnosť dlžníka úhrady istiny a dohodnutých úrokov po odstúpení od zmluvy o úvere. Vzhľadom k povinnosti súdu v spotrebiteľských veciach realizovať výklad pre spotrebiteľa je priaznivejší, je odôvodnený právny vzťah účastníkov vyložiť podľa ustanovení občianskeho práva. Súd nemohol akceptovať argumentáciu žalobcu poukazujúcu na ustanovenie § 13 zákona 129/2010, pretože v čase uzatvorenia zmluvy tento zákon nebol platný ani účinný. Zákon 238/2001 Z.z. takúto úpravu neobsahoval. Súd neuznal dôvodným časť nároku prevyšujúce sumu 3.152,39 eur, pretože vychádzajúc z úpravy bezdôvodného obohatenia povinnosťou dlžníka je vrátiť iba to, čo bezdôvodným obohatením získal.

Proti tomuto rozsudku v zákonom stanovenej lehote podal odvolanie žalobca. Uviedol, že rozhodnutie súdu prvého stupňa o tom, že na odstúpenie od úverovej zmluvy zo strany veriteľa z dôvodu omeškania dlžníka, je potrebné uplatniť úpravu odstúpenia od zmluvy podľa Občianskeho zákonníka, je zjavne arbitrárne, v rozpore so Slovenským právom a zásadným spôsobom ovplyvňuje schopnosť a možnosť bánk poskytovať úvery spotrebiteľom. Uviedol, že samotná skutočnosť, že tzv. absolútny obchodný vzťah je založený medzi dodávateľom a spotrebiteľom, nezakladá automaticky pôsobnosť Občianskeho zákonníka v celom rozsahu, zakladá iba aplikáciu ustanovení o spotrebiteľských zmluvách. To znamená, že ak je tzv. absolútny obchodný vzťah posúdený zároveň ako spotrebiteľská zmluva, použijú sa naň príslušné ustanovenia Obchodného zákonníka a ustanovenia Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách. Poukázal na skutočnosť, že samotný Obchodný zákonník výslovne potvrdzuje, že môže existovať právny stav, kedy sa spotrebiteľská zmluva riadi ustanoveniami Obchodného zákonníka. Zákon o spotrebiteľských úveroch je vo vzťahu k Občianskemu zákonníku predpisom *lex specialis* rovnako aj vo vzťahu k Obchodnému zákonníku, preto žalobca nevidí dôvod, prečo by mal byť práve vzťah zákona o spotrebiteľských úveroch a Občianskeho zákonníka dôvodom pre aplikáciu Občianskeho zákonníka v celom rozsahu. Výlučná aplikácia Občianskeho zákonníka na právne vzťahy založené zmluvou o úvere nevychádza ani z požiadavky aplikácie úpravy priaznivejšej pre spotrebiteľa. Aplikácia ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetkých iných ustanovení upravujúcich právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, a to vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom, totiž neznamená, že možno aplikovať akékoľvek ustanovenie, ale len také, ktoré bolo prijaté za účelom ochrany spotrebiteľa. Ustanovenie § 54 ods. 1 určuje, že zmluvné podmienky stanovené spotrebiteľskou zmluvou sa nemôžu odchýliť od Občianskeho zákonníka v neprospech spotrebiteľa. Uvedené ustanovenie však vylučuje iba zmluvné dojednania, nie príslušné zákonné ustanovenia. Žiadne ustanovenie Občianskeho zákonníka o spotrebiteľských zmluvách teda nevylučuje použitie Obchodného zákonníka v prípadoch, keď je daná priamo zákonom ako je tomu práve v prípade zmluvy o úvere. Takisto neexistuje žiadne ustanovenie Občianskeho zákonníka, ktoré by stanovovalo, akým spôsobom má alebo nemá byť splatený úver s úrokom v prípade odstúpenia od úverovej zmluvy. Ustanovenia § 13 zákona 129/2010 Z.z. o spotrebiteľských úveroch je upravené právo spotrebiteľa odstúpiť od zmluvy a zároveň sa stanovuje, že spotrebiteľ je v prípade využitia svojho zákonom stanoveného práva odstúpiť od zmluvy, povinný vrátiť veriteľovi istinu aj s úrokom z istiny (v situácii, keď spotrebiteľ neporuší žiadnu povinnosť voči veriteľovi). Žalobca považuje záver súdu prvého stupňa o tom, že v prípade, keď spotrebiteľ kvalifikovane poruší povinnosti voči veriteľovi do tej miery, že veriteľovi až vznikne právo od zmluvy odstúpiť, spotrebiteľ už nie je povinný vrátiť veriteľovi istinu aj s úrokmi, ale iba istinu. Tento záver žalobca považuje za celkom absurdný, rozhodnutie za nesprávne. Výklad súdu prvého stupňa popiera a neprípustným spôsobom mení základnú hospodársku charakteristiku zmluvy o úvere - požičanie peňazí za hospodársku odplatu vyjadrenú vo forme úroku. Výklad ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ktorý popiera uplatnenie Obchodného zákonníka na vzťahy vyplývajúce z uzatvorenia zmluvy o úvere, je v rozpore so Slovenským právnym poriadkom, jeho štruktúrou, ako aj s princípom právnej istoty. Preto nemôže mať oporu ani v požiadavke eurokomformného výkladu. Aplikáciu Obchodného zákonníka nevylučuje ani právna úprava zmluvy o spotrebiteľskom úvere obsiahnutá v súčasne platnom zákone 129/2010 Z.z., ani v predchádzajúcom zákone 258/2001 Z.z.. Právna úprava spotrebiteľského úveru obsiahnutá v zákone o spotrebiteľských úveroch a právna úprava úverovej zmluvy obsiahnutá v Obchodnom zákonníku sa navzájom nevylučujú, ale majú sa aplikovať spoločne. Pokiaľ by žalobca ako veriteľ mal právo len na vrátenie poskytnutých peňažných prostriedkov bez zmluvných úrokov, bolo by to zjavným porušením zákona o bankách, pretože podľa zákona č. 483/2001 Z.z. banka má pri bankovej činnosti zákaz poskytovať hospodársky neodôvodnené plnenia, t.j. také plnenia, ktoré pre banku nemajú svoju hospodársku protihodnotu. Žalobca je toho názoru, že výlučná aplikácia ustanovení Občianskeho zákonníka na záväzkovoprávny vzťah medzi žalobcom a žalovaným ako spotrebiteľom nie je celkom správna. Skutočnosť, že ide o spotrebiteľskú zmluvu, zakladá aplikáciu ustanovení o spotrebiteľských zmluvách, no zároveň nevylučuje aplikáciu ustanovenia Obchodného zákonníka. Súd prvého stupňa nesprávne posúdil právne účinky odstúpenia od zmluvy. Právna úprava odstúpenia od zmlúv v Obchodnom zákonníku je komplexnou, a preto sa ustanovenia Občianskeho zákonníka nepoužijú. Poukázal na ustanovenie § 506 Obchodného zákonníka, podľa ktorého ak je dlžník v omeškaní s vrátením viac ako dvoch splátok alebo jednej splátky po dobu dlhšiu ako 3 mesiace, je veriteľ oprávnený od zmluvy odstúpiť a požadovať, aby dlžník vrátil dlžnú sumu s úrokmi. Žalobca v súlade s týmto ustanovením využil svoje zákonné právo od zmluvy odstúpiť. V súvislosti s odstúpením veriteľa od úverovej zmluvy vzniká špecifická situácia, a to z dôvodu, že napriek odstúpeniu od zmluvy naďalej trvá záväzok dlžníka vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky a zaplatiť

úrok. Odstúpením od zmluvy de facto dochádza k mimoriadnej splatnosti úveru a straty výhody splátok. A contrario odstúpenie od úverovej zmluvy v zmysle ustanovenia § 506 Obchodného zákonníka nie je zhodné s právnym inštitútom odstúpenia od zmluvy podľa § 344 a nasledovných Obchodného zákonníka a jeho právne účinky nie sú stanovené v § 351 Obchodného zákonníka. Vzhľadom na špecifický účinok odstúpenia od zmluvy na trvanie záväzku dlžníka vrátiť poskytnuté peňažné prostriedky, nedochádza odstúpením od zmluvy ani k zániku nároku veriteľa na úrok z omeškania. V danom prípade teda aplikácia ustanovení § 451 ods. 1, 2 a § 457 Občianskeho zákonníka, na ktoré sa odvoláva súd v odôvodnení rozsudku, nie je prípustná. Žalobca neodvodzoval právo odstúpiť od zmluvy a nároky z toho vyplývajúce od zmluvného dojednanía zo žalovaným, ale priamo od zákonného ustanovenia ako je to zjavné z textu odstúpenia od zmluvy, ktoré poukazyvalo na § 506 Obchodného zákonníka. Žalobcovu odstúpenie, ktoré bolo urobené v súlade s ustanovením §506 Obchodného zákonníka založilo žalobcom uplatnený nárok voči žalovanému na úhradu nesplatennej časti úveru spolu s úrokom a príslušenstvom a nie len na úhradu nesplatennej časti úveru s úrokmi z omeškania ako podľa názoru žalobcu nesprávne rozhodol súd prvého stupňa. Žalobca ďalej poukázal na porušenie práva na súdnu ochranu, pretože odôvodnenie rozsudku považuje žalobca za nedostačujúce. Navrhol, aby v prípade potvrdenia rozsudku odvolacím súdom bolo pripustené dovolanie, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok súdu prvého stupňa vo výroku 3 zrušil a vrátil prvostupňovému súdu na ďalšie konanie.

Odvolací súd preskúmal napadnuté rozhodnutie ako aj konanie, ktoré mu predchádzalo, a zistil, že rozhodnutie súdu prvého stupňa je vecne správne. V danom prípade účastníci konania uzavreli zmluvu o úvere, pričom žalovaný vystupoval v tomto vzťahu ako spotrebiteľ. Nepochybne sa teda jedná o úverovú zmluvu upravenú Obchodným zákonníkom, tzv. absolútny obchod, pričom táto zmluva je súčasne aj spotrebiteľskou zmluvou. Základ právnej úpravy je teda v Obchodnom zákonníku, pričom je potrebné, tak ako uvádza žalobca, aplikovať ustanovenia Občianskeho zákonníka o ochrane spotrebiteľa. Ďalej je nesporné, že žalobca z dôvodu, že žalovaný bol v omeškaní so splácaním viac ako dvoch splátok, odstúpil od zmluvy podľa ustanovenia § 506 Obchodného zákonníka. Z ustanovenia § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že na všetky právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ sa vždy prednostne použije ustanovenia Občianskeho zákonníka, aj keď by sa inak mali použiť normy obchodného práva. Z tohto ustanovenia vyplýva, že skutočne odstúpenie od zmluvy v danom prípade je potrebné posudzovať podľa ustanovení Občianskeho zákonníka. Z ustanovenia § 48 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že odstúpením od zmluvy zmluva od začiatku zanikla a z ustanovenia § 457 Občianskeho zákonníka vyplýva, že ak je zmluva neplatná alebo ak bola zrušená, je každý z účastníkov povinný vrátiť druhému všetko, čo podľa nej dostal.

Ustanovenie § 52 ods. 2 Občianskeho zákonníka v znení účinnom od 1. mája 2014 sa od jeho účinnosti vzťahuje aj na právne vzťahy založené pred týmto dňom. (rozsudok NS SR 3 MCdo 14/2014 zo dňa 21.4.2015)

Správne bola teda žaloba zamietnutá v časti prevyšujúcej výšku poskytnutého úveru.

K ďalším odvolacím námietkam žalobcu je potrebné uviesť, že žalobca mal možnosť ako dosiahnuť hospodársku efektívnosť použitých finančných prostriedkov. Žalobca nemusel využívať svoje právo od zmluvy odstúpiť, mohol sa žalobou domáhať len plnenia uzavretej úverovej zmluvy, teda zaplata nesplatených splátok.

Toto rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Prešove v pomere hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z. o súdoch).

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.